

Mammografie

Informatiebrochure

Geachte mevrouw, meneer

Deze brochure is een uitgave van de dienst radiologie van het Sint-Andriesziekenhuis Tielt. Hiermee willen we u graag wat meer informatie geven omtrent het verloop van een mammografie. Hebt u nadien nog vragen? Neem dan zeker contact met ons op.

Wat is een mammografie?

Mammografie is een beeldvormingstechniek die gebruik maakt van lage dosis X-stralen om afwijkingen in de borsten te onderzoeken.

Het gebruik van Röntgenstralen is de oudste en meest gebruikte techniek in de medische beeldvorming. Bij een mammografie wordt de borst blootgesteld aan een kleine dosis ioniserende stralen zodat de binnenkant van de borst wordt afgebeeld op een foto.

Nut van het onderzoek

Mammografie wordt enerzijds gebruikt als een screeningsonderzoek om borstkanker in een vroegtijdig stadium te ontdekken bij symptomloze vrouwen en anderzijds als diagnostisch onderzoek bij patiënten met klachten.

Screeningsmammografie.

Mammografie is het hoofdonderzoek om letsels in de borst op te sporen gezien een groot deel van deze letsels kunnen aangetoond worden geruime tijd voor ze voelbaar zijn. Tussen 50 en 69 jaar biedt de Vlaamse Overheid vrouwen een gratis screeningsmammografie aan en dit 1 maal per twee kalenderjaren vanaf het kalenderjaar dat men 50 wordt tot en met het kalenderjaar dat men 69 wordt. Dit onderzoek kan niet worden gecombineerd met een echografie op dezelfde dag.

Vrouwen die jonger of ouder dan deze leeftijdscategorie zijn, kunnen ook een betalende screeningsmammografie laten verrichten in samenspraak met hun huisarts of gynaecoloog. Soms wordt dit onderzoek gecombineerd met een echografie.

Diagnostische mammografie en tomosynthese.

Een diagnostische mammografie wordt uitgevoerd bij patiënten met klachten, zoals een voelbaar bolletje, een verharding, tepelvochtverlies etc.

Een diagnostische mammografie wordt uitgevoerd bij patiënten met klachten, zoals een voelbaar bolletje, een verharding, tepelvochtverlies etc.

Tomosynthese van de borst is een nieuwe bijkomende mammografische techniek om borstkanker beter en in een nog vroegtijdiger stadium te kunnen detecteren.

Een mammografie is een 2D opname van de borst.

Met tomosynthese wordt de borst op dezelfde manier samengedrukt maar zal de buis gedurende een 5-10tal seconden bewegen over een hoek van ongeveer 30° en wordt de borst in verschillende beelden bekomen. De computer legt dan de beelden samen en zo bekomen we een 3D beeld.

Deze opnametechniek biedt het voordeel dat borstkankers die anders verborgen blijven door weefsel overlapping gemakkelijker en in een vroegtijdiger stadium kunnen gedetecteerd worden.

Daarnaast is de uitgebreidheid van de letsels beter beoordeelbaar en kunnen meervoudige letsels gemakkelijker gedetecteerd worden.

Vorbereiding en administratieve vereisten voor de patiënt

Zoals voor elk radiologisch onderzoek dient u te beschikken over een schriftelijke aanvraag voor het onderzoek. Zonder deze aanvraag kan er geen onderzoek worden verricht.

Op de dag van het onderzoek dient u zich eerst aan te melden bij de algemene balie van het ziekenhuis.

In geval van hospitalisatie worden de gegevens van de ziekteverzekering geregistreerd bij opname in het ziekenhuis.

Daarna volgt u "route 24" tot op de dienst Medische Beeldvorming, alwaar u zich dient aan te melden aan de receptie.

U zal de kleren en eventuele juwelen in het te onderzoeken lichaamsdeel moeten uitdoen. Draag bijgevolg liefst comfortabele loszittende kledij waarbij u enkel de bovenhelft kan uitdoen..

Een onderzoeksschort zal u aangeboden worden tijdens het onderzoek.

Metaalhoudende structuren (o.a. juwelen en piercings) kunnen storend zijn voor de Röntgenopname en worden in de mate van het mogelijke best thuis gelaten of kunnen verwijderd worden voor het onderzoek.

Vrouwen moeten altijd de behandelende arts of röntgenlaborant/verpleegkundige die het onderzoek verricht, informeren indien er een kans op zwangerschap bestaat. Bij eventuele zwangerschap zal het onderzoek niet doorgaan; dan zal enkel een echografie uitgevoerd worden. Het is belangrijk dat u borstklachten of voorgeschiedenis van borstkanker bij u of familieleden meldt aan de verpleegkundige die de foto's van uw borst neemt. Ook inname van hormonale substitutietherapie dient vermeld te worden.

U kan best een mammografie laten nemen net na de maandstonden. Gelieve geen deodorant, talkpoeder of bodylotion op uw borsten en uw oksels aan te brengen de dag van het onderzoek. Dit zou kunnen aanleiding geven tot storende resultaten.

Indien u voorgaande mammografie onderzoeken thuis of bij uw behandelende arts heeft, gelieve deze dan zeker mee te brengen.

Hoe ziet het toestel er uit?

Een mammografietoestel wordt uitsluitend gebruikt om borsten te onderzoeken. Het toestel bestaat uit een Röntgenbuis die met een roterende arm in verbinding staat met de detector die zich in een klein platform bevindt en waarop de borst wordt geplaatst om deze dan aan te drukken.

Hoe verloopt het onderzoek?

De mammografie wordt uitgevoerd door een verpleegkundige die speciaal is opgeleid om mammografieën te maken. De borst wordt geplaatst op een vlakke plaat en vervolgens geleidelijk aangedrukt met een drukplaat uit plexiglas.

Het samendrukken van de borst is noodzakelijk om:

Het borstweefsel uit te spreiden zodat de borst overal even dik is en al het borstweefsel kan worden gezien.

Als het borstweefsel onvoldoende wordt uitgespreid, zouden kleine afwijkingen worden gemaskeerd door het overliggend normaal borstweefsel.

Hoe dunner de borst, hoe lager de X-stralendosis.

De borst stil te houden tijdens de opname om een scherp detailrijk beeld van de borst te verkrijgen.

Er worden 2 opnames per borst gemaakt. Bij afwijkingen, twijfel of technisch suboptimale foto's, kunnen bijkomende opnames noodzakelijk zijn.

Na het onderzoek zal de verpleegkundige u vragen om eventjes te wachten zodat de radioloog de foto's kan beoordelen en indien nodig een echografie uitvoert. In geval van een gratis screeningsmammografie voor vrouwen tussen 50 en 69 jaar, zal u onmiddellijk de dienst mogen verlaten.

Het onderzoek duurt 15 tot 30 minuten afhankelijk van het al dan niet uitvoeren van een echografie.

Wat ervaar ik tijdens het onderzoek?

Tijdens het aandrukken van de borsten kan u mogelijks een beetje last ervaren door de druk op de borst. Dit is echter zeer kortstondig en noodzakelijk voor het maken van een goede foto. Gelieve steeds de verpleegkundige te melden als het te pijnlijk wordt.

Wie beoordeelt het onderzoek en wie geeft het resultaat?

De radioloog zal een verslag, met de bevindingen en de conclusie van het onderzoek, maken. Dit verslag wordt in de elektronische databank van het ziekenhuis bewaard en via computer doorgestuurd naar de arts die het onderzoek heeft aangevraagd. Deze arts zal de resultaten met u bespreken. De mammografische beelden worden voor altijd bewaard in de digitale databank van het ziekenhuis en zijn bovendien gedurende 12 maanden beschikbaar via PACS-On-Web die via het internet kan geraadpleegd worden door middel van uw geboortedatum en een unieke login code die u gekregen heeft bij het inschrijven op onze dienst.

Na afloop van deze 12 maanden kunnen de beelden steeds op vraag opnieuw aan de webserver worden toegevoegd.

In geval van een gratis screeningsmammografie wordt het onderzoek verstuurd naar het screeningscentrum in UZ Gent voor een tweede en eventueel derde lezing. Bij deze gratis screeningsmammografie zijn er in totaal dus minstens twee of soms zelfs drie verschillende radiologen die het onderzoek bekijken en interpreteren.

Zo er een afwijking wordt vastgesteld, wordt u na enige tijd hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht door het screeningscentrum in Gent. Dit betekent niet noodzakelijk dat er borstkanker is ontdekt, maar dat bijkomende onderzoeken zoals bijvoorbeeld een echografie zijn aangewezen.

Wat zijn de voordelen en de risico's van het onderzoek?

Voordelen:

- Mammografie is het enige onderzoek dat kleine borstletsels kan opsporen. Hoe kleiner een borstkanker, hoe minder invasief de behandeling is en hoe beter de prognose is. Mammografie is de enige onderzoeksmethode die microcalcificaties, kleine stukjes kalk, kan detecteren. Deze microcalcificaties kunnen wijzen op een beginstadium van borstkanker met goede prognose indien ontdekt in een vroeg stadium.
- X-stralen voor dergelijke medische doeleinden hebben normaal geen bijwerkingen, gezien de stralingsdosis zeer laag is
- Na het onderzoek blijft er geen straling achter in het lichaam.

Nadelen:

- De effective bestraling door een mammografie bedraagt minder dan 0,7 mSV. Dit is dezelfde straling als de omgevingstraling die u ontvangt in 3 maand. Als u het vliegtuig neemt of op reis gaat naar de bergen is de straling nog hoger. Ons mammo toestel wordt dagelijks op goede werking gecontroleerd
- Vals positieve resultaten.
- 5 tot 15% van de screeningsonderzoeken vereisen verder onderzoek zoals bijkomende mammografische opnames en een echografie. Het merendeel van deze onderzoeken blijkt dan normaal te zijn en waren dus vals positief. Indien toch nog afwijkingen te zien zijn, kan er worden beslist om een biopsie of punctie van de borst uit te voeren, doch vaak betreft het goedaardige letsels.
- U dient de kans op zwangerschap te melden en dan overlegt de arts met u over de noodzaak van de mammografie. Meestal wordt dan enkel een echografie uitgevoerd bij klachten en in geval van screening, wordt het onderzoek uitgesteld.

Welke zijn de beperkingen van het onderzoek?

Occasioneel zijn de initiële mammografische beelden onvoldoende om een diagnose te stellen en moeten er bijkomende foto's worden gemaakt.

De interpretatie van een mammografie kan moeilijk zijn gezien elke normale borst anders is. Ook een geopereerde borst kan zeer moeilijk te interpreteren zijn. Daarom is het zeer belangrijk om over de voorgaande onderzoeken te beschikken.

Borstimplantaten bemoeilijken de interpretatie van een mammografie want ze maskeren het weefsel achter de implantaten. Onze verpleegkundigen proberen dan de implantaten wat weg te duwen met een speciale techniek tijdens de mammografische opname zodat het borstweefsel goed zichtbaar zou zijn. Het onderzoek blijft echter bemoeilijkt.

Hoewel mammografie actueel het beste screeningsonderzoek voor borstkanker is, kan een mammografie niet alle kankers detecteren (vals negative onderzoeken). Daarentegen zijn er ook een klein aantal mammografische onderzoeken die verdachte afwijkingen tonen, hoewel de biopsie nadien enkel goedaardig weefsel aantoont (vals positive onderzoeken)

Kosten voor de patiënt

Er wordt gewerkt met het systeem van derde betaler. Screeningmammografie met eerste, tweede en eventueel derde lezing tussen 50 en 69 jaar zijn gratis en bekostigd door de Vlaams overheid.

Uw gezondheid, onze zorg.

Dienst Radiologie
T 051 42 50 30
secretariaat.mbv@sintandriestielt.be

Sint-Andriesziekenhuis vzw
Bruggestraat 84
8700 Tielt

T 051 42 51 11 – F 051 42 50 20
info@sintandriestielt.be
www.sintandriestielt.be

26.10.2020

